

24.1.18
1394/17

בבית הדין העליון של תנועת הליכוד

בתל אביב

פדי רואש
מרח' השקמה 19, נשר
נייד: 052-7021764

בעניין:

העותר

- נ ג ד -

משיח עמר

מרח' דרך הטכניון, 7 נשר
טל': 04-8219403 נייד: 050-4307010
mail: amar_ma@walla.com

המשיב

נימוקי פסק הדין

בהמשך להחלטתנו מיום 2.1.2018, לפיה, הוחלט פה אחד, על דחיית העתירה כשנימוקיה יינתנו בהמשך, להלן נימוקי פסק הדין;

1. מונחת בפיננו עתירה להורות על הפסקת חברותו של המשיב בתנועת הליכוד, זאת בהסתמך על הוראות סעיף 21(ז) לחוקת הליכוד (להלן: "החוקה") ותוך הפנייה לסעיפים 3 ו- 20(א) לחוקה.

2. אכן, הדין קובע, כי מי שעבר עבירות שיש בהן משום קלון, צריכה להיות לכך השלכה על כהונתו ועיסוקיו, שכן, עבירות שיש בהן משום קלון אינן יכולות להתיישב עם האמון שהציבור רוחש לבעלי כהונות ציבוריות. בהתאם, תנועת הליכוד, במסגרת החוקה, מגבילה אדם שהורשע בפסק דין חלוט בעבירה שיש עמה קלון להתקבל כחבר התנועה ולהתמודד

בבחירות למוסדות התנועה, וכך גם לתפקידים מטעמה, זאת לנוכח מעמדם של לבעלי כהונות ציבוריות ולעוסקים בעיסוקים שמהותם ככהונה ציבוריות, וודאי שאין להקל ראש בפסק דינו של בית המשפט המחוזי בעפ"א 20258-02-17 **מדינת ישראל נ' עמר**, שם, נקבע כי בהתנהגותו של המשיב דבק קלון.

3. לאח שעיינו בעתירה, על נספחיה, בתגובת המשיב ובעמדת היועץ המשפטי של תנועת הליכוד ולאחר ששמענו את טענות הצדדים בפנינו, הרי שלא נותר אלא לקבוע כי בהתנהלות העותר יש משום חוסר תום לב לצד התעלמות מהכרעות קודמות בבית דין זה, בעניינו של המשיב, באותו העניין, ובהסתמך על אותו מסד עובדתי.

4. בתמצית, לעתירה הנוכחית קדמה עתירה, שהוגשה ממש באותו העניין בתיק **1379/17 זיינו נ' עמר** כשביום 30.10.2017, ניתן תוקף של פסק דין להסכמות אליהם הגיעו הצדדים בעתירות בתיקי בית הדין **1379/17 זיינו נ' עמר** ו- **1380/17 סויסה נ' זיינו**.

5. בהתאם להסכמת הצדדים העתירות נמחקו כשבית הדין רשם בפניו את הצהרתו של היועץ המשפטי של התנועה, לפיה, הליכוד לא יעתור להפסקת חברותו של מר זיינו בתנועה בעילה של התמודדות מטעם סיעה עצמאית בבחירות 2013 וברוח זו, לא למותר יהיה להזכיר את הצהרתו של המשיב, כי אין בדעתו ליטול חלק פעיל במועצת הסניף, כך שכל רצונו לתרום למפלגה במסגרת חברתו – הא ותו לא.

6. בנסיבות אלו, הגשת העתירה שבכותרת, באותו העניין, כאמור, על רקע החלטות קודמות, כמפורט דלעיל, ובהסתמך על אותו מסד עובדתי ממש, יש בה משום התעלמות מוחלטת מהכרעה שיפוטית, שלא לומר היתממות וניצול הליכים משפטיים לרעה, ומשכך לא נותר לנו, אלא להביע את מורת רוחנו מהתנהלות העותר אשר נועדה לכפות הליכים שלא לצורך, ודי בכך כדי להורות על דחיית העתירה.

7. מעבר לנדרש, ולמעלה מן הצורך, עיון בתגובת היועץ המשפטי של תנועת הליכוד לימדנו, כי התנועה פועלת לפי דיני המפלגות ובהתאגדות וולונטרית, או אז "**מוסדותיה רשאים לקבוע את הנסיבות, בהתקיימן רשאית הערכאה השיפוטית של המפלגה לשלול מחבר את הזכות להיות חבר בה או להטיל עליו סנקציה אחרת, בהתאם לסמכותה על פי התקנון שלה.**" בהקשר זה, הפנה היועץ המשפטי, ובצדק, לסעיפים 21 ו-128(ב) לחוקת הליכוד המסמיכים את בית הדין להכריע, הכל בהתאם לנסיבות העניין, שהובא בפניו, ובכלל זה תוך מתן משקל לנסיבות המקרה, טיב ואופי העבירות שבהן הורשע החבר, נימוקיו של בית המשפט בפסק

הדין המרשיע, העונש שבית המשפט השית על החבר, חלוף הזמן, תרומתו של החברה למפלגה משך תקופת החברות וכיו"ב, ומכאן, בדיון אשר התקיים ביום 30.10.2017, הצדדים השכילו, בהתאם להמלצת בית הדין, ובשים לב למכלול השיקולים הצריכים לעניין, להגיע להסכמה מאוזנת המשקפת את האיזון הנכון והראוי בעניינו של המשיב אשר קיבלה תוקף של פסק דין.

8. ובטרם חתימה; למען לימוד לקח בל ישכח ואת תג המחיר הנלווה להגשת עתירה מקום שהעניין נשוא העתירה נדון והוכרע זה מכבר, ומבלי שהובאו כלל נימוקים חדשים המצדיקים התערבות ואו עיון חוזר של בית הדין במעמדו של המשיב, וודאי על רקע הצהרתו כמוזכר דלעיל, נדמה כי היה מקום להשית הוצאות בגין ניהול הליך סרק ושלא לצורך, כדכאן. מה גם, ניכר, כי העותר לא בא בניקיון כפיים ולכל הפחות נמנע מהצגת כל אותה המסכת העובדתית הקשורה בעניין שיש לו בעתירה, זאת כמתחייב בהליכים כגון דא. כוונתו היא, בין היתר, לקשריו עם העותר מר זיינו, בתיק המוזכר דלעיל, ופועל יוצא, לעניין שיש לו בתוצאת העתירה. יחד עם זאת, לפני משורת הדין, ולאחר לא מעט לבטים, החלטנו להימנע בזו הפעם מלהשית הוצאות והדברים הועלו עלי כתב למדיניות בית הדין בהגשת עתירות דומות בעתיד.

9. אשר על כן אני ממליץ לחבריי לדחות את העתירה כאמור ללא צו להוצאות

עו"ד יאיר לחן – אב ביה"ד

עו"ד קובי מצא :

אני מסכים לנימוקיו ולדעתו של חברי אב בית הדין י. לחן.

עו"ד עמנואל ויזר :

10. קראתי את דברי חברי, ואני שותף למסקנה לפיה יש לדחות את העתירה, אך מפאת חשיבות הנושאים שעלו אגב הדיון בה, אני סבור כי יש לחדד את הדברים ולהסיר כל אי בהירות העלולה להוציא חוטא נשכר.

11. כבר בפתח הדברים אציין, כי אני מקבל את טענת העותר לפיה אין בפסק הדין אשר נתן תוקף להסכם הפשרה בתיק 1379/17 כדי למנוע מהעותר הנוכחי, או מעותרים אחרים, לעתור להפסקת חברותם של מר עמר או מר זיינו מתנועת הליכוד.

12. מניעה כזו, לו היתה קיימת, משמעה פשרה בין שני צדדים השוללת את זכותם של חברי הליכוד שאינם צד להליך – זכות להם המוענקת בחוקת הליכוד – מבלי שחברי הליכוד יוכלו להביע את עמדתם בסוגיה. שלילה כזו אינה אפשרית מבחינה משפטית, כמובהר להלן.

13. העתירה שבפנינו, הוגשה ע"י חבר התנועה ע"פ סי' 21 לחוקה, המאפשרת לחבר בודד לפעול בנושא המשפיע על כלל חברי התנועה, וחוקת מפלגה מהווה חוזה בין המפלגה וחבריה, כך פסק בית המשפט בעא 189/76 מפלגת העבודה נגד אביתר לוי, פ"מ לא(2), 265, 270 (באמצע העמוד):

"לכל הדעות, חוקת מפלגת העבודה מהווה חוזה בין המפלגה לבין חבריה. זה דינם של כל חוקה או תקנון של כל גוף מאוגד".

14. מאחר ומדובר בחוזה, זכאי כל חבר תנועה לשמור על זכויותיו, כפי שנאמר בפס"ד 189/76 הנ"ל (שם, שם):

"אם אין כאן שלילה טוטלית של הזכות הזאת, צמצומה יש ויש כמבואר לעיל, וגם במקרה כזה יתערב בית-המשפט למניעת הפגיעה.....
..... כאמור, זכותו של כל חבר מפלגה שהוראות החוקה יקויימו כלשונן וכרוחן ובית-המשפט רשאי להיחלץ לעזרת החבר לאכיפת זכות זו שלו."

15. כך גם בענייננו - חברי התנועה זכאים כי זכויותיהם יישמרו ולא יישללו ע"י הסכם פשרה שאינם מודעים לו כלל.

16. מהו אם כך ההליך המתאים כדי לתת תוקף להסכם פשרה כלפי צדדים שלישיים? ההליך מכח סי' 21 לחוקת הליכוד מקביל להליך של 'תביעה נגזרת' בתחום דיני החברות או 'תובענה ייצוגית' בתחום המשפט האזרחי. בחינה של שני הליכים אלו מראה כי בשניהם נדרש התובע לבצע פרסום לציבור לפני אישורה של פשרה, כדי לאפשר למי שמעוניין בכך, להתנגד.

17. לפיכך, לו היה תיק 1379/17 מסתיים בהכרעה שיפוטית, היה בכך כדי ליצור השתק בפני עתירות נוספות באותו נושא, אך הסכם פשרה שלא פורסם לא יכול לייצר השתק כזה וכאמור לעיל – אינו יכול לשלול את זכותם של חברי ליכוד אחרים לפעול כנגד מי מן הצדדים בתיק 1379/17.

18. כאמור לעיל, בענייננו פועל העותר למימוש זכותו ע"פ סי' 21 לחוקת הליכוד, המהווה כאמור חוזה, ומאפשרת לו לפעול בכמעין תביעה נגזרת או תובענה ייצוגית. מסגרת פעולה זו, מחייבת את העותר לפעול בהגינות ובתום לב - הן מכח חוק החוזים והן כדרישה ספציפית המופיעה בחוק החברות ובחוק תובענות ייצוגיות בהקשר של תביעה נגזרת או תובענה ייצוגית.

19. כך, התייחס בג"ץ לחובת קיום חוזה בתום לב, בבג"ץ 59/80 שירותי תחבורה ציבוריים באר שבע בע"מ נ' בית הדין הארצי לעבודה בירושלים, פ"ד לה (1) 828, 834:

משמעותה של החובה לקיים חוזה בתום-לב ובדרך מקובלת היא, כי הצדדים ליחס החוזי חייבים לנהוג זה כלפי זה ביושר, בהגינות ועל-פי המקובל על בעלי חוזה הוגנים. אמת הדבר, אין הצדדים לחוזים מלאכים זה לזה, אך שוב אל להם להיות זאבים זה לזה ("נבל ברשות החוזה" בלשוננו של השופט אלון בע"א 148/77

[1], בעמ' 638). על כל הצדדים לחוזה מוטלת החובה לשתף פעולה זה עם זה ולפעול תוך התחשבות באינטרס המשותף להם בחוזה. על בעלי החוזה לפעול להגשמתה של כוונתם המשותפת, תוך נאמנות ומסירות למטרה, שעמדה לנגד עיניהם, ותוך עקביות בהגשמת ציפיותם המשותפת הסבירה. אכן, לולא היו הביטויים "אמון", "אמונה", ו-"נאמנות" תפוסים, ניתן היה לתאר את מערכת היחסים הנוצרת בין בעלי חוזה בעקבות סעיף 39 לחוק החוזים כיחסי נאמנות, כאשר בעל חוזה חייב לבצע את החוזה אמונה תוך הגשמת האמון, שהצד האחר נותן בו

20. ודוק – בענייננו הצדדים לחוזה אינם רק העותר והמשיב, אלא כלל חברי התנועה ואף תנועת הליכוד עצמה. האם פעל העותר בתום לב כלפיהם בבואו לעמוד על זכויותיו?

21. סי' 21(ז), עליו מסתמך העותר, מציין הרשעה בעבירה שיש עימה קלון כעילה המאפשרת לבית הדין להפסיק חברותו של אדם בתנועת הליכוד. באותו סעיף, מופיעות עילות נוספות – ביניהן העילה בסי' 21(ג):

"הופיע, ללא אישור האגף לשלטון מקומי בליכוד, ברשימה מתחרה לרשימה של התנועה בבחירות לרשות מקומית, או שפעל מטעם או למען רשימה כזו"

22. והנה, בסניפו של העותר שני חברים – האחד ביצע עבירה ובית המשפט אכן פסק שיש עימה קלון. השני, לא רק הופיע ללא אישור ברשימה המתחרה לרשימת הליכוד, אלא אף עומד גם כיום בראש הסיעה המתחרה במועצת הרשות המקומית.

23. מי משני האנשים הנ"ל פוגע יותר בתנועת הליכוד – זה שכשל וחסא בצורה נקודתית, או זה שבאופן קבוע ומתמשך פועל במסגרת רשימה המתחרה בתנועת הליכוד?

24. לו אכן היה העותר פועל תום לב, דומני כי אין ספק שהיה עליו לעתור קודם כל - או לפחות במקביל – כנגד מי שיום ושעה שעה פוגע בתנועת הליכוד. למרבה הפליאה, בחר העותר שלא לעשות כן ומבין שני האנשים בחר לפעול כנגד המשיב בעתירה זו ולא כנגד מר זיינו המכהן כיו"ר רשימה מתחרה לרשימת הליכוד במועצת עיריית נשר.

25. יתרה מכך – היכרותו של העותר עם מר זיינו והימנעותו מלעתור כנגדו, מעלות חשד כבד כי מטרתו בעתירה לא היתה טובת התנועה, אלא להיפך – רצון להשתמש בחוקת הליכוד ובבית דין זה כדי לפגוע ברשימת הליכוד בבחירות למועצת עיריית נשר, כדי לפעול למען הרשימה

המתחרה שבראשה עומד ידידו. אם אכן חשד זה נכון, הרי שיש במעשה זה לכשעצמו כדי לקיים עילה להפסקת חברותו של המשיב בליכוד מכח ס' 21(ג).

26. למעשה, די בהיעדר תום הלב בהתנהלותו של העותר כדי להביא לדחיית עתירתו, אך במקרה דגן דומני כי דינה של העתירה להידחות גם לגופה.

27. ס' 21 לחוקת הליכוד, קובע כי "בית הדין של הליכוד יהיה מוסמך להפסיק חברות של חבר בתנועה ...". האם יש בלשון הסעיף כדי להטיל חובה על בית הדין לעשות כן, או שמא הסעיף מותיר את ההחלטה לשיקול דעתו של בית הדין?

28. על משמעות המלה "מוסמך בהקשר זה, ניתן ללמוד מתוך גזירה שווה לאור השימוש הנעשה בה בס' 124(ב), העוסק אף הוא בבית הדין, ובו נאמר:

"מוסמך בית הדין, במקום שיראה לראוי, לסטות מהוראותיו של הדין המהותי – ואין הוא קשור בדיני הראיות ובסדרי הדין הנוהגים בבתי המשפט."

29. עניינו הרואות, אם כן, כי השימוש במלה "מוסמך" בא לאפשר לבית הדין שיקול דעת ולא לשלול אפשרות זו.

30. בענייננו, אין ספק כי מן הראוי היה שהמשיב – הן כאזרח מן השורה ובודאי שכבעל עמדה בתנועת הליכוד – ישמור על החוק ולא יעבור עבירה. עם זאת, בעת קבלת החלטה בעילת הפסקת חברות לפי ס' 21(ז), יש לקחת בחשבון את מהות העבירה והקלון בהם מדובר.

31. בענייננו, ודאי הוא שאין הכוונה בס' 21(ז) להרחיק מתנועת הליכוד כל אדם שעבר עבירה מתחום התכנון והבניה, והקלון שהוטל במשיב נובע בעיקר ממעמדו הציבורי של המשיב בעת ביצוע העבירות, כפי שאמר בית המשפט המחוזי בהטילו את הקלון (ס' 28 סיפא לפסק הדין בערעור):

"התנהגות זו, נוגדת ערכי חוק ומוסר בסיסיים וחשובים. החומרה שבפגיעה בערכים אלה ובשלטון החוק, במיוחד כאשר היא נעשית על ידי נבחר ציבור ובמיוחד על ידי מי שמשמש כסגנו של ראש העיר, שעה שראש העיר הוא יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובנייה וממלא תפקיד בכיר בתכנון העירוני ובאכיפת דיני התכנון והבנייה בעיר, היא כה רבה, עד כי אין מגוס מקביעה כי במעשי המשיב נפל קלון."

32. לקביעתי הנ"ל אני מוצא חיזוק אף בס' 20(א) לחוקת הליכוד, הקובע כי חבר תנועה לא יוכל לשמש בתפקיד בתנועה או מטעמה אם הורשע בעבירה שיש עימה קלון והוטל עליו עונש מאסר בפועל של יותר משלושה חודשים.

33. דומני כי אין חולק שהפסקת חברותו של אדם הינה סנקציה חמורה יותר מאשר שלילת היכולת לכהן בתפקיד מטעם התנועה. אם שלילת היכולת להיתמנות לתפקיד אינה מסתפקת

בקלון לכשעצמו, אלא מצריכה עונש מאסר בפועל של למעלה משלושה חודשים, קל וחומר בענייננו, בו לא הוטל על המשיב עונש מאסר כלל.

34. אשר על כן, מן הטעמים שפורטו לעיל אף אני סבור כי דינה של העתירה להידחות, אך זאת תוך חיוב העותר בהוצאות המשיב בסך 1500 ₪ + מע"מ.

(-)

עו"ד עמנואל ויזר – חבר ביה"ד

עו"ד יאיר לחן:

35. לאחר שעיינתי בחוות דעתו של חברי, עוה"ד ויזר, ומפאת חשיבות סוגיית הזכות שבפנייה לבית הדין מצאתי לנכון להדגיש כדלהלן: כל חבר תנועה זכאי לקבל את יומו בבית הדין, אלא שלצד זכות זו מצופה מחברי תנועת הליכוד המתדפקים על דלתות בית הדין, לפעול בהגינות, ביושר, בניקיון כפיים ובתום לב, וודאי שעה שעסקינן בעתירה שעניינה הפסקת חברותו של חבר התנועה.

36. באשר לדיעה – ער אני לכך שלא הוכחה ידיעה פוזיטיבית בדבר תוצאות ההליך הקודם בענייננו של המשיב. אך יחד עם זאת, שעה שהודע לעותר קיומו של ההליך בענייננו של המשיב ותוצאתו, לטעמי, מן הראוי היה לשקול את המשך ההליכים בכובד ראש, ולפעול ל"חישוב מסלול מחדש" – דבר שהעותר, משיקוליו, נמנע מלעשות תוך שהוא עומד על עתירתו, משחיט זמן שיפוטי ונדמה כי הדברים ברורים.

37. סוף דבר - אשר על כן הוחלט פה אחד לדחות את העתירה. בכל הנוגע להוצאות הוחלט ברוב דעות כאמור בחוות דעתו של אב בית הדין שלא להשית הוצאות על העותר כנגד דעתו החולקת של חבר בית הדין עוה"ד ויזר.

(-)

(-)

(-)

עו"ד יאיר לחן – אב ביה"ד עו"ד קובי מצא – חבר ביה"ד עו"ד עמנואל ויזר – חבר ביה"ד

גיתן היום: ח' בשבט התשע"ח 24.1.18 בהעדר הצדדים.